

Det Gröna förbundet registrerat parti

De Grönas principprogram

ANSVAR, FRIHET, OMSORG

Godkänt på partidagen i Villmanstrand 20.5.2012

Innehållsförteckning

1	Inledning	s. 1
2	Ansvar	s. 2
2.1	Miljö	s. 2
2.2	Måttfullhetsekonomi	s. 3
3	Frihet	s. 4
3.1	Jämlikhet och likställdhet	s. 5
3.2	Lycka	s. 5
3.3	Delaktighet	s. 6
4	Omsorg	s. 7
4.1	Rättvisa	s. 7
4.2	Välfärd	s. 7
5	De gröna verksamhetsformerna	s. 8

1 INLEDNING

De Gröna finns till för att trygga framtiden. Vi vill rädda miljön, vi vill värna om arternas mångfald, naturens skönhet, den rena luften och vattendragen. Vi vill rädda människorna: göra slut på fattigdom och elände, uppnå verklig jämlikhet och jämställdhet, ge alla frihet att vara sig själva. Vi vill rädda politiken: låta människorna själva bestämma, komma åt korruptionen, och tillåta allas åsikter att höras.

I det här principprogrammet berättar vi mer detaljerat om hur vi vill trygga framtiden. Vi har samlat de centrala Gröna värdena och principerna, och redogör för hur de kan främjas. I det här programmet berättar vi om hurdan den värld som vi vill skapa ser ut.

Vår verksamhet styrs av följande värden och principer:

- Ansvar för miljön och framtiden. Människans verksamhet bör anpassas till miljöns bärförmåga. Välfärden bör grunda sig på en ekonomi som håller sig inom det rimligas gräns. Vi kan inte leva på bekostnad av framtida generationer.
- Frihet för alla. Folk ska ha rätt att leva på det sätt de vill, så länge det inte begränsar andra människors rätt till samma sak, eller skadar djuren eller miljön. Frihet ökar lyckan och delaktigheten eftersom den förstärker förutsättningarna för att bestämma över sitt eget liv och delta i samhällsutvecklingen på olika sätt.

- Omsorg om andra människor. All verksamhet bör basera sig på rättvisa såväl lokalt som globalt. Den offentliga makten bör värna om förutsättningarna för ett gott liv, för välfärd och jämställdhet. För De Gröna är det inte bara målsättningarna som är viktiga, utan också hur de ska uppnås. Vi vill förnya politiken och göra den öppnare, mer deltagande och rättvis. Alla behövs för att bygga framtiden.

2 Ansvar

2.1 Miljön

Människan är en del av naturen och därför beroende av den. Vi klarar oss inte utan naturen, såsom fotosyntesen, vattenreningen, pollineringen och näringsomsättningen. Genom att skydda naturen skyddar vi oss själva. Naturen har också ett egenvärde som är oberoende av människan. Saimenvikaren, sumpnyckeln och miljoner andra arter har en icke-ifrågasättbar rätt att leva på denna planet. Gamla lundar med bastanta ekar, mossar med ängsull, älvar som forsar fritt är värdefulla inte bara för oss människor utan även i sig själva.

Miljön sätter gränser för vår verksamhet. Vi kan bygga vår välfärd antingen genom att respektera de här gränserna eller genom att strunta i dem – tills miljöförsämringen raserar bottnen för välfärden. Sist och slutligen är det bara genom att skydda miljön som vi kan garantera hälsa och trygghet, en blomstrande ekonomi och våra arbetsplatser. Överkonsumtion och överbelastning skapar bara en skenbar och tillfällig välfärd.

Att ta ansvar för miljön är det enda rättvisa för ofta är det de allra svagaste som först får lida av miljöförstörelsen. De Gröna betonar i enlighet med principen för klimaträttvisa de rika ländernas större ansvar för en lösning av klimatkrisen. De Gröna bygger välfärd för den nulevande generationen utan försvaga villkoren för de kommande generationerna.

Det är bråttom med besluten. Oenigheter om detaljerna får inte hindra oss från att fatta beslut eftersom klimatförändringen accelererar och håller på att bli okontrollerbar med utrotning av en mångfald arter som en av följderna. Imorgon kan det vara för sent att göra något.

Ansvar för miljön överskrider statsgränserna. Lika litet som fåglarna bryr sig föroreningar om gränser. Oberoende av nationstillhörighet eller hemort bär vi ansvar för att bevara mångfalden i naturen inte bara för oss själva utan för hela mänskligheten. Vi finländare belastar vår miljö klart mer än vad som är hållbart. Vi kan inte ta tillflykt till prat om Finlands speciella omständigheter. Vårt kalla klimat tvingar oss inte att bygga värmeslösande hem, våra långa geografiska avstånd tvingar oss inte att välja bilmodeller som slukar mycket bränsle. Vi är ansvariga för våra egna val: vi driver själva våra kolkraftverk och hugger själva ner våra urskogar.

Finland sitter med trumfkort på hand när det gäller att ta sitt ansvar. Vi har välmåga, kunnande och högt utvecklad teknologi. Vi har ett fungerande samhälle, förnybara naturresurser och rötterna till vår kultur finns i naturen. Därför bör Finland agera pionjär och riktningssvisare vad gäller miljöskydd.

För De gröna är djuren inte bara en produktionsfaktor utan individer med förmåga att känna. Alla djur, också produktionsdjuren, har rätt till ett arttypiskt och gott liv utan lidande förorsakat av människan. Det här innebär till exempel att pälsdjursuppfödningen bör förbjudas.

De Gröna stöder starkt en naturenlig produktion för garantera etisk behandling av djuren, rena produkter och en välmående miljö. Produktion baserad på genmanipulation bör inte tillåtas i Finland utan grundliga undersökningar och uppskattning av följderna.

Vi förhåller oss positivt till de möjligheter ny teknologi ger, men vi kräver att man utvärderar följderna för människan och miljön. För att trygga vår egen, liksom kommande generationers livsmöjligheter måste vi undvika att ta orimliga risker. Att anpassa ekonomin till miljöns bärformåga förutsätter en revolution i vårt sätt att producera och konsumera. För att råda bot på klimatkrisen måste samhället snabbt byggas om så att vi kan minska på utsläppen och stegvis nå målet att bli utsläppsneutralt.

Energiekonomin måste basera sig på effektivitet för till sin spets och miljövänlig, förnybar energi. Vi vill att man avstår från kärnkraftsanvändningen så snabbt som möjligt. Det får dock inte medföra ökade koldioxidutsläpp.

Det går att effektivt och ekonomiskt styra belastningen av miljön genom prissättning och upplysande information. I många fall ger marknadsmässiga styrmekanismer samma miljönytta till lägre kostnader än förbud och normer. Också normer behövs trots allt.

Belastaren ska betala fullt ut för miljöbelastningen, och det ska synas i priserna på alla produkter. Tilläggskostnaderna som miljöhänsynen orsakar ska fördelas jämnt mellan olika befolkningsgrupper.

Vi måste ta ett jättekiv för att börja använda naturresurserna effektivare. Istället för engångsanvändning och förorening behövs slutna kretslopp vad gäller råvaror och utsläpp. Vi måste ta hänsyn till miljövärdena i allt beslutsfattande. Framför allt behöver vi måttfullhet i våra val.

2.2. Måttfullhetsekonomin

De Gröna vill bygga ett ekonomiskt system som tillfredsställer alla människors grundbehov och inte bara ett fåtals girighet – ett system som håller sig inom de ekologiska gränsvillkoren. Ekonomin måste medverka till att råda bot på fattigdomen och minska på inkomstklyftorna och bereda alla möjligheter att nå välbstånd.

Vi lever idag på skuld på ett sätt som är orimligt både för ekonomin, människorna och miljön. Vår ekonomiska tillväxt baserar sig på överkonsumtion av naturresurser och överproduktion av utsläpp. Ojämsställdheten och marginaliseringen skapar en social skuld som kommer att utmätas under de kommande decennierna.

För att verka rättvist och hållbart behöver marknadsekonomin strikta regler. När marknadsekonomin fungerar som bäst tillfredsställer den effektivt de mänskliga behoven. Måttfullhetsekonomin är hållbar från generation till generation. Vi vill inte ha ett samhälle där de som kom först ägnar sig åt en konsumtionsfest för att sedan lämna notan till kommande generationer. Kostnaderna för en åldrande befolkning till exempel måste skötas så den inte blir orimlig för någon åldersgrupp.

Ekonomin kan växa bara på det villkor att den inte baserar sig på att vi lever över våra tillgångar. Ekonomin växer också då kolkraftverk ersätts med fliskraftverk, då man istället för papperstidningar säljer elektroniska tidningar, och då folk går på teater eller hos frisören.

Föräldrade mätinstrument som bruttonationalprodukt räcker inte längre till. I måttfullhetsekonomin behövs mätinstrument som beaktar miljön och människors välmåga.

Staterna bör vara starka för att kunna styra ekonomin. Lagstiftarna bör ställa upp stränga randvillkor för att trygga människornas, miljöns och djurens välmåga. Inom de gränserna bör ekonomin, arbetet och företagandet vara så fritt som möjligt. Företagen och människorna bör utifrån sina egna behov och omständigheter ha rätt att välja de effektivaste medlen för att uppnå gemensamt uppställda målsättningar för miljön och välmågan.

Vår välmåga baserar sig på globala marknader och den tillit som råder inom dem. Den internationella handeln behöver få regler som garanterar en rättvis lön, goda arbetsförhållanden och hög nivå på miljöskyddet överallt i världen. Staterna bör genom internationellt och demokratiskt samarbete garantera att ingen får en orättvis konkurrensfördel genom att suga ut sina arbetstagare eller genom att förstöra sin miljö. Ekonomin kan vara fri på riktigt bara då den inte begränsar någon annans frihet – när till exempel en gruva inte sätter sig över allas rätt till rent vatten, eller en klädfabrik inte struntar i arbetarnas hälsa.

I praktiken förutsätter en ekologiskt och socialt hållbar ekonomi en öppen penningmarknad. Man bör dock aktivt förhindra och jämna ut marknadens överdrifter och beskatta finansmarknaden. En stabil ekonomi ligger i hela samhällets intresse. Den offentliga ekonomin får inte bli överskuldssatt och hamna i händerna på kreditorerna. Statens och kommunernas skuldsättning betyder i praktiken att skattehöjningar eller nedskärningar i tjänsterna läggs på framtiden. Det är rätt att skuldsätta sig bara då det också är till fördel för dem som en gång kommer att betala tillbaka skulden. Det kan vara förnuftigt med offentlig skuldsättning då man investerar i framtiden: utbildar människor, förhindrar marginalisering eller lyfter ekonomin ur en depression.

3. Frihet

Att respektera människors frihet och främja den är en central del av det gröna tänkesättet. Vi försvarar människornas grundfriheter – också då vi är av annan åsikt än motparten. Friheterna hör jämbördigt alla till.

Varje människa har rätt att leva på det sätt hon vill så länge hon inte begränsar andras rätt till samma sak. En verklig frihet behöver stöd för att göra skäl för sitt namn: kunskap om alternativen, utbildning som hjälper till att göra övervägda val, och ekonomisk trygghet så att man inte hamnar i en fattigdom som omöjliggör all valfrihet. Frihet är också en inre egenskap, frihet till exempel från konventionalism och egna fördomar. En människa behöver inte vara likadan som sina grannar eller sin omgivning, utan var och en har rätt att välja sin egen stig i livet.

Var och en har rätt till sin egen kropp och de beslut som rör den. Statsmakten kan dock förutsätta att irreversibla beslut eller beslut med långtgående konsekvenser görs först efter allvarligt övervägande och med full medvetenhet om följderna för en själv och för andra. Människans egen vilja bör höras och respekteras in i det sista både i samband med botande eller symptomlig vård, liksom vid terminalvård då personen i fråga står inför döden. Alla har rätt inte bara till ett gott liv utan också till en god död, vid behov i form av terminalvård eller om man så väljer att få bistånd att lämna livet.

Friheter kan inte väljas på bekostnad av andra människors grundrättigheter. Att invånare i rika länder ges frihet att förverkliga sin vilja kan till exempel begränsa en u-landsinvånarens rätt till ett människovärdigt liv.

Vi motsätter oss att Europa byggs om till en fästning, som man inte kan ta sig in i för att söka skydd. Friheten kan begränsas också då nyttan med begränsningen klart överstiger skadorna och då man genom begränsningarna tryggar individens framtida valmöjligheter. Också miljön sätter gränser för människans friheter: vi har till exempel inte oändlig frihet att konsumera och slösa energi. När friheter begränsas bör man alltid istället för totalförbud överväga mindre begränsande styrmekanismer.

Friheten står i nära anknytning till jämställdhet, jämlikhet, lycka och delaktighet. Verklig frihet för alla uppnås bara om människor har jämbördiga rättigheter. Frihet att bestämma över sitt eget

liv är både en förutsättning för lyckan och i sig självt dess källa. Utan frihet kan det inte finnas någon delaktighet eller demokrati.

3.1 Jämlikhet och jämställdhet

Ingen får diskrimineras. Vi vill bygga ett jämlikt samhälle, där alla har möjlighet att delta – oberoende av boplat, rörelsemöjligheter, hudfärg eller ålder.

Jämställdhet uppstår inte av sig själv. Det krävs förändrade attityder och långsiktigt arbete. Också samhällsstrukturerna behöver förändras. Ingen enskild egenskap ska i samhällets ögon få definiera individens mänsklighet i sin helhet. Ingen ska behöva finna sig i att bli diskriminerad.

Människans möjligheter påverkas ofta av föräldrarnas sociala ställning och bakgrund. Man måste speciellt bemöda sig om att stöda de människor vars möjligheter kringskärs av fördomar, svåra omständigheter eller en olycklig bakgrund. Ibland kan jämställdheten bäst förverkligas genom att ge dem som hör till en svagare grupp tillfällig kompensation, till exempel kvoterade platser. Handikappade och andra delvis arbetsförmögna bör beredas bättre möjligheter att ta del av arbetslivet och sysselsättningshindren för deras del bör röjas bort.

Den offentliga makten bör beakta behoven hos olika sorters människor. Ensamboende och de som har familj bör behandlas likvärdigt. Omgivningen bör vara hinderfri. Alla bör få service på det av nationalspråken man själv talar och i mån av möjlighet ska service ges också på olika minoritetsspråk.

De Gröna vill göra världen och Finland jämlikt oberoende av kön. Man bör medvetet hitta och bryta ner strukturer som utifrån könsaspekter förhindrar fullt deltagande i arbets-, familje- eller samhällslivet. De Grönas målsättning är ett för alla rättvist samhälle som är fritt från könsrelaterade fördomar. Lägre lön åt kvinnor, marginalisering av män, tvångssterilisering av individer som bytt kön och andra könsrelaterade problem bör motarbetas. Därför bör till exempel såväl föräldradedigheten som värnplikten förnyas på ett sätt som är jämlikt för båda könen. Parförhållanden bör vara jämlika inför lagen oberoende av parternas könstillhörighet. Den offentliga makten bör erkänna mångfalden i frågor som berör kön och garantera könsminoriteternas rättigheter. Man bör försvara också deras rättigheter som inte upplever sig själva som entydigt man eller kvinna.

Våldet mot kvinnor och våldet inom nära relationer är ett allvarligt samhällsproblem som man aktivt bör gripa in i och förhindra.

De Gröna respekterar trosfriheten och vill att alla världsåskådningar behandlas likvärdigt. Oberoende av världsåskådning ska samfunden inbördes stå i jämlik ställning i relation till statsmakten.

3.2 Lycka

De Gröna vill främja människors möjligheter till ett gott och lyckligt liv. Källorna till lycka är individuella, och ingen ska definiera för en annan människa vad det är som gör henne lycklig. Den offentliga makten ska dock skapa förutsättningar för lycka och möjliggöra för människor att välja nycklarna till sin egen lycka.

Därför bör viktighetsordningen inom politiken förnyas. Istället för dagens betoning på ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft bör tyngdpunkten läggas på skapande av lycka. Ur lyckopolitikens synvinkel kan det till exempel vara förnuftigt att förbättra familjeledigheterna eller minska på inkomstklyftorna även om det innebar att den ekonomiska tillväxten mattas av en aning.

Staten kan inte garantera någons lycka, men nog erbjuda byggklossar till lyckan. Till exempel är ett stabilt samhälle, hälsa, människorelationer, tillräcklig vila samt möjligheter att påverka sitt eget liv faktorer som i allmänhet ökar den individuella lyckan. Dessutom bör folk ha tid att göra saker som är viktiga för deras lyckokänsla.

Också rätten till livslångt lärande och den glädje som är förknippad med olika upplevelser är källor till lycka. Den offentliga makten bör erbjuda fria utrymmen där man kan träffa vänner och ägna sig åt sina hobbyer, dessutom behöver kulturen stödas för att möjliggöra för folk att förverkliga sig själva och njuta av konst. Konstnärer och forskare bör utan fruktan kunna ägna sig åt att söka efter det nya och nyskapande.

3.3 Delaktighet

De Gröna vill skapa ett samhälle, där maktfördelningen är jämnare än idag. Makten ska vara lätt både att kritisera och störta.

Riktningen för framtiden ska definieras tillsammans. Samhället ska inte byggas så att man samtidigt utestänger folk. Att delta i samhällsbygget får inte vara svårt eller kännas onödigt.

Medborgarnas rättigheter tryggas bäst om beslutsfattarna kan bytas ut mot bättre i rättvisa val. Delaktigheten bör inte begränsas till droppandet av en röstsedel i en urna vart fjärde år. Direkt demokrati såsom medborgarinitiativ och folkomröstningar behövs för att stöda den representativa demokratin och återge folk förtroendet för politiken. De Gröna anser att makten i en demokrati tillhör alla också mellan valen.

Politik handlar om värden och ideal. Därför ska också andra än välutbildade experter ha möjligheter att delge folk sina visioner. Vi tror inte på självvåldiga ledare, utan på gemensamt påhittade lösningar. Vi behöver fler former av deltagande demokrati. Vi vill ha en president som känner gränserna för sin makt och en stark riksdag, ämbetsmän och -kvinnor som vet sin plats, och medborgare som vet sitt värde. Uttrycksfriheten garanterar att makthavarna fritt kan kritiseras. I ett samhälle som respekterar frihet är det tillåtet att säga till och tillåtet att känna sig sårad, vi vill inte ha en tigandets kultur. Att upprätthålla en mångsidig medborgardiskussion är allas vår sak.

Genomskinligheten och öppenheten bör ökas på alla nivåer av beslutsfattande. Folk bör erbjudas kunskap om beslutsfattandet på alla de platser där de befinner sig: på gator och torg, på nätet, i skolorna och på arbetsplatserna.

Kunskaps- och informationsteknologin möjliggör en ny sorts radikal öppenhet där offentligt producerad kunskap på ett behändigt sätt står till buds för alla. Att dela med sig av sin kunskap ger folk möjligheter att delta och företag möjligheter till ny affärsverksamhet. Därför bör den kunskap som staten och kommunerna producerar fritt stå till medborgarnas förfogande. Demokrati bör vara en princip som dominerar på alla nivåer av beslutsfattande. Organisationerna, kommunerna, kommunsammanslagningarna, staterna, de mellanstatliga organisationerna och statsförbunden bör demokratiseras. Beslut i frågor som berör alla, såsom pensionerna och socialskyddet, får inte avgöras enbart av intresseorganisationerna. Besluten måste fattas så nära de människor som besluten påverkar som möjligt.

Förutom ett mer demokratiskt Finland vill vi ha en mer demokratisk värld. Vi vill ha globala beslutsorgan som har verklig makt. Världsomfattande problem som klimatförändringen måste oundvikligen lösas tillsammans. Ett tätt globalt samarbete är också ett effektivt medel att ta itu med nationella och internationella konflikter och på så sätt främja freden i hela världen.

4 Omsorg

4.1 Rättvisa

En bra mätare på rättvisa är det hur väl samhällets svagaste medlemmar behandlas. En stat som bemödar sig om rättvisa ser till att trygga förutsättningarna för ett gott liv för alla sina medborgare i samtliga livssituationer. Var och en av oss kan någon gång vara svag.

Rättvisa innebär att inkomstskillnaderna inte är orimliga, att det finns en social rörlighet och tillräcklig utkomst för alla. Enligt De Gröna är det rättvist att skatterna graderas enligt betalningsförmåga och orsakade olägenheter. De välbeställda har både möjligheter och skyldigheter att delta mer i samhällsbygget än de mindre välbeställda.

Små förmögenhetsskillnader gagnar sist och slutligen alla. De rika behöver inte omgärda sig med taggtråd, och det är tryggt att röra sig var som helst. I samhällen med små inkomstskillnader är människor i genomsnitt lyckligare.

Nuförtiden går fattigdom och många andra problem ofta i arv från generation till generation. På motsvarande sätt tenderar pengar att söka sig till pengar, och en hög utbildningsnivå går också den i arv. Alla startar med andra ord inte från samma utgångspunkt. Skillnaderna måste utjämnas med hjälp av utbildning, socialskydd och beskattning.

I ett rättvist samhälle låter man inte arbetslöshet och missnöje koncentreras till vissa skikt och platser, utan basservicen är av hög kvalitet oberoende av bostadsort. Vi vill inte att Finland uppdelas i de fattigas slumområden och de rikas ingärdade bostadsområden, lika litet som vi vill ha en alltför differentierad nationell regionstruktur vad gäller välfärden.

Omsorgen får inte begränsa sig till statsgränserna. Människorna har rätt till frihet från armod och brist överallt i världen. Förmögna länder som Finland har en skyldighet att genom biståndssamarbete och politiska medel stöda denna rätt att förverkligas. Handelspolitiken får principiellt inte förhindra fattiga länder från att utvecklas. Handeln och dess begränsningar kan dock användas för att styra diktaturer att börja respektera universellt erkända mänskliga rättigheter. I en värld av konkurrens och samarbete ska alla aktörer följa gemensamt överenskomna spelregler. Det internationella samfundet har en skyldighet att gripa in i enskilda länders verksamhet då en stat inte förmår eller vill skydda sina egna medborgares liv.

Mänskligheten är vår internationella familj. För De Gröna är människorna framför allt medborgare i vår gemensamma värld. I stället för kapprustning vill vi ha mänsklig trygghet. Vi vill främja mänskliga rättigheter, fred och demokrati i världen också med hjälp av utrikespolitiska medel. I De Grönas långsiktiga framtidsvision känner den fria rörligheten inga gränser.

4.2 Välfärden

Förutsättningarna för människors lycka och välfärd skapas i välfärdsstaten. Välfärdsstaten är en av de bästa sakerna finländarna någonsin byggt. Ingen av oss är i sista hand ansvarig bara för sig själv. Ett heltäckande skyddsnät, hälsovårdstjänster av hög kvalitet, var och ens möjligheter att utveckla och utbilda sig själv, små inkomstskillnader – allt detta bidrar till att skapa ett lyckligt samhälle. Hälsa och andlig välfärd är för de flesta viktiga förutsättningar för lycka. Kommunerna och staten ska trygga en jämlik rätt till bästa möjliga vård för alla. Därutöver bör man främja hälsan. Preventiva åtgärder som motverkar sjukdomar är inte bara viktiga för välfärden, de är också ekonomiskt nödvändiga när befolkningen åldras och behoven växer. Därför bör det till exempel vara lätt och lockande att motionera.

Ett meningsfullt arbete, gemenskap och mänskliga kontakter är saker som motarbetar marginalisering. Även en hälsosam kost, rent dricksvatten, avsaknad av buller och frisk luft är viktiga förutsättningar för hälsa såväl i Finland som i hela världen.

Vår livsmiljö består av naturen och den bebyggda omgivningen. Byggnationen är en väsentlig del av det arv vi lämnar efter oss till kommande generationer, och vi måste se till att det arvet är av hög kvalitet och värdefullt.

Hjälbehövande har rätt till ett människovärdigt liv och de som har resurser att hjälpa är skyldiga att göra det, oberoende av gränser. Vi som bor i Finland kan stöda andras strävanden genom att bete oss som folk: genom att betala hyfsad lön åt utvecklingsländernas fabriksarbetande kvinnor, genom att använda bara en så stor del av världens naturresurser som är hållbart, och genom att hjälpa nödställda både i vårt eget land och i världen.

Samhället behöver arbete och fritt företagande för att finansiera välfärdsstatens många kostnader. Alla ska rätt till arbete. Att arbeta ska vara lönsamt för alla och man bör få en hyfsad ersättning för det. Ingen får ramla mellan stolarna när inkomst och socialskydd anpassas till varandra.

Arbetet bör också vara rättvist. Förutsättningarna för ett rättvist arbetsliv är att arbetsvillkoren följs, att lika lön utbetalas för lika och likvärdigt arbete, att onödiga snuttjobb slopas och att det är enkelt att passa samman arbete och övrigt liv. Arbetet är dock inte ett värde i sig självt utan ett medel att skapa ett rättvist samhälle – och för många även att förverkliga sig själva. Som motvikt till arbetet behövs mera fritid. Samtidigt kan arbetsmängden delas på en större grupp.

Socialskyddsjungeln bör ersättas av en enkel och sporrande grundinkomst. En grundinkomst skulle ge trygghet åt såväl snuttjobbare, deltidsarbetande, låginkomsttagare som åt företagare. En grundinkomst skulle ge folk valfrihet och möjligheter att hitta meningsfulla sysslor. Den skulle göra det lönsamt att ta emot arbete och möjliggöra olika former av arbetande.

En utbildning erbjuder medel att delta i samhället och arbetslivet. Alla har rätt till kostnadsfri utbildning av hög kvalitet oberoende av familjebakgrund och bostadsort. Alla bör ha frihet att välja den utbildningsgång som passar dem bäst. Till friheten hör också möjligheten att göra misstag och välja en ny stig efter eventuella stickspår.

5 De Gröna verksamhetsformerna

En orsak till att De Gröna uppstod var viljan att vädra ut den unknä och oligarkiska politiska kulturen. Vi är inte bara olikänkare utan också olikgörare. Vi har förbundit oss till öppenhet i all vår verksamhet. De överenskommelser vi träffar när vi för förhandlingar tål dagsljus. Vi är för mera öppenhet i beslutsfattandet var än vi verkar – både i riksdagsutskotten, kommunfullmäktige och i den Europeiska unionen.

De Gröna är ett öppet och ickehierarkiskt parti, där de som anslutit sig sist kan vara de första i tur om de har idéer och kunnande. Vi har förbundit oss till en sträng rotation, det innebär att uppdragen cirkulerar. På så sätt blir ingen outhärlig och makten delas på fler.

De Gröna strävar efter en öppen diskussion där alla parter hörs. Inga ämnen är förbjudna. Om vi har fel vill vi veta på vilket sätt. Om den lösning vi föreslagit inte fungerar är vi redo att hitta en som fungerar bättre. De Gröna håller fast vid sina målsättningar, men inser att de kan uppnås på många olika sätt. Vi godkänner bara sådana verksamhetsätt som ligger i linje med våra principer. Ändamålet helgar inte medlen. Vi stöder goda initiativ även om de ursprungligen inte hittats på av De Gröna, eller De Gröna skulle få någon ära av att de förverkligas. Det viktigaste är ett bra slutresultat.

Vi strävar hela tiden efter att förbättra vår inre demokrati. Vi vill lyssna på människor som står utanför partiet så att vi inte riskerar att börja leva inne i vår egen bubbla. Vi kräver inte att man skriver in sig i partiet, hos oss är man jämbördig med de ordinarie medlemmarna även som obunden.

De Gröna har ingen kläd-, ålders- eller könsskod, utan alla är välkomna sådana som de är. De Grönas verksamhet skapar utrymme åt människor som tillhör minoriteterna. I allt vårt agerande utgår vi från jämlikhet mellan könen.

Stora förändringar kräver folkets stöd. De Gröna förbinder sig till ickevåld i all sin verksamhet. Våld föder våld, och ett våldsbemängt samhälle kan inte vara ett bra samhälle för någon. Vi kan för oss själva godkänna bara sådana sätt att agera som vi väntar oss av dem som hyser andra åsikter än vi.

De Gröna bygger inte ett samhälle som finns till enbart för en viss grupp utan vi vill ha ett samhälle som är rättvist för alla. Vi agerar tillsammans med de gröna i andra länder för att främja våra målsättningar globalt.

Vi är för demokrati, ett öppet samhälle och en livlig politisk diskussion. Vi bugar oss inte för någon, men respekterar alla.